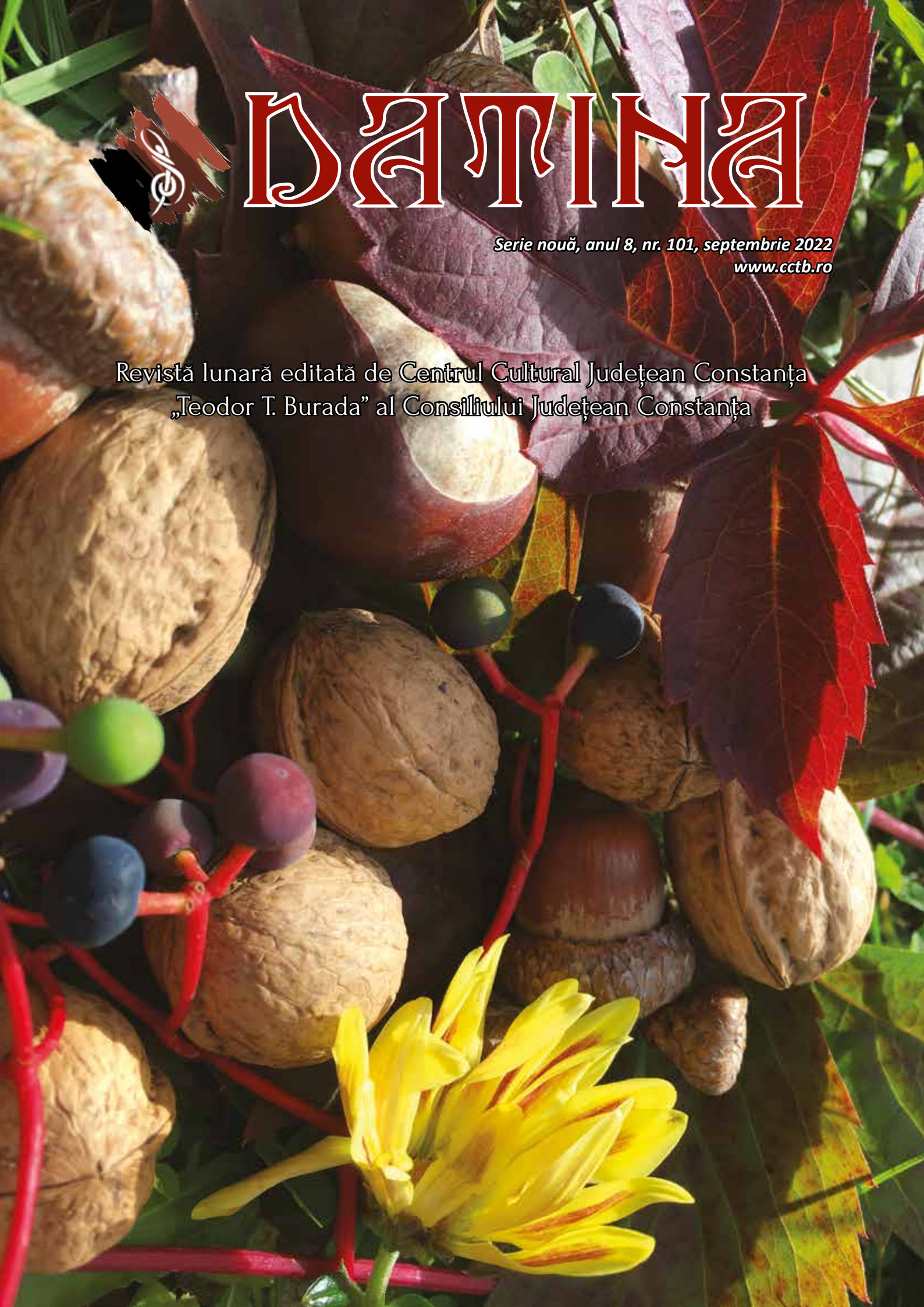

DATINA

Serie nouă, anul 8, nr. 101, septembrie 2022

www.cctb.ro

Revistă lunară editată de Centrul Cultural Județean Constanța
„Teodor T. Burada” al Consiliului Județean Constanța

3	Când am distrus satul românesc
4	Constanța: amintiri din altă epocă
6	Eroii României: Crăișorul munților
8	Noaptea bibliotecii pentru lumina minții
9	În atenție, Cetatea Carsium
10	Calendar de septembrie
11	Vara lui Mioi, vara din toamnă
12	S-a născut la sat: oina, sportul tradițional românesc
14	Simion Florea Marian și cultura populară
16	De ziua Sf. Simion Stâlpnicul
18	„Vinul e toiagul bătrâneților și nebunia tinereților”
20	Cântec și culoare la Festivalul Internațional al Dansului, Cântecului și Portului Popular Turco – Tătar
22	Expo Datina 100
23	Dans, dans, dans
26	Despre autodesființare (III)
28	Festivalul Concurs Național de Interpretare a Cântecului Popular Românesc „Dan Moiescu”, ediția a XXVI-a, la start
30	La masă cu armenii
32	Tradiții și obiceiuri de Crăciun din Dobrogea (I)
34	Legătura Mangaliei cu poezia din Italia
36	În lumea plantelor de leac, de Ziua Crucii
38	Of, Mărie, cu busuioc în păr
39	Sub semnul educației pentru artă și pentru o viață socială lipsită de agresivitate-WONDERFEST

***Datina, fondată în 1991, serie nouă, Revistă lunară editată de
Centrul Cultural Județean Constanța „Teodor T. Burada” al Consiliului Județean Constanța***

ISSN 1221-2253

***Director general: Ștefania-Laura ABIBULA-STROE
Redactor șef: Daniela MALCIU***

***Redactori: Răzvan-Raul IVAN, Mihaela MARIN-DUBEI, Anastasia DUMITRU,
Emilia MIHĂILĂ, Robert CONSTANTIN, Iulia RUSU***

Tehnoredactor: Florian MARIN-DUBEI

***Copyright text © Centrul Cultural Județean Constanța „Teodor T. Burada”
Copyright prezentare grafică © 2016 Editura Datina***

***Centrul Cultural Județean Constanța „Teodor T. Burada” - Constanța
Strada Dumbrava Roșie nr.15, Tel: 0241 619 293
E-mail: scoaladearte.constanta@yahoo.com***

Când am distrus satul românesc

Dana Malciu

Am ieșit din matricea noastră, ne-am părăsit de bunăvoie cuibul, am aruncat valorile tradiționale îmbrăcând, cu repeziciune, ceea ce alții ne-au dat în ambalaje de plastic frumos colorate și, acum, ne mirăm. Nu mai înțelegem de ce e secetă, cum de a venit devreme toamna, de ce fructele și legumele nu au gust, de ce ne îmbolnăvim, de ce pârlăgia pune stăpânire pe câmpurile și sufletele noastre. Satul românesc își trăiește ultimele clipe dar sfârșitul nu i-a venit deodată. De zeci de ani am renunțat la filonul nostru strămoșesc. L-am înlocuit cu orice altceva, ne-a fost impus orice altceva. Ne-au despărțit datina și folclorul de credință, ne-au luat pământul trudit de moșii și strămoșii neamului, ne-au pus în cuști de beton și restul a cam venit de la sine. Țăranul român, greu încercat în cele două războaie, a primit cele mai dure lovituri în perioada comunistă „Nu noi am inventat comunismul care ne-a nenorocit. Chiar de la instaurarea sa, comunismul a socotit, și pe bună dreptate, că ritualul pe care l-am moștenit îi este inamic. Zic, pe bună dreptate, pentru că ritualul este o unealtă pe care nu o lași în mâna celui pe care vrei să-l supui. Ritul creează coeziune, deci putere; reglează și regenerează sistemul social; eliberează în schimbul unor constrângeri simbolice; permite controlul asupra spațiului și a timpului, cu ritul nu e de glumit! Și comunismul nu a glumit, a dat cu barda, cu mâna dreaptă rupea felii din viața noastră rituală și cu stânga planta, pe locul rămas gol, panseluțe.

Prima interdicție a vizat riturile creștine. Cine nu a citit „Călăuza ateistului” cântând, a citit-o plângând. Nu știu câți din necredincioșii actuali își

datorează necredința interdicțiilor comuniste, dar

pot să apreciez ce se întâmplă cu un ritual când este practicat pe ascuns. Pe ascuns Cristos a înviat!, pe ascuns Vine, vine Moș Crăciun, pe ascuns tot ce avea legătură cu biserica. Puțini oameni au avut tăria să declare fățiș că nu se leapădă de Dumnezeu. (...)

Riturile de muncă nu au fost lovite direct, ele au murit singure o dată cu luarea pământului „la colectivă” și crearea cooperativelor meșteșugărești. De ce-a mai rămas s-au ocupat campaniile purtate împotriva superstițiilor, noțiuni vagă în care poți să incluzi orice.” (Irina Nicolau-Talmeș, balmeș de etnologie).

Și dacă ai nenorocit lumea satului, filonul de unde îți tragi seva, ești frunză în vânt. Ce a urmat după 1989 a fost rezultatul celor 45 de ani de folclor fără Dumnezeu, Cântarea României cu Lenuța pe tractor și alte șlagăre asemenea. „Bate-voi păstorul și se va risipi turma”, așa spune în Sfânta Evanghelie după Matei, Capitolul 26. Dezrădăcinarea satului românesc, pustiirea locurilor strămoșești și înlocuirea a tot (de la cântec la țol, de la simțire la goliciune, de la suflet la neant) cu nimic (sau, mai exact, cu mărgeluțe colorate) face să fim ușor manevrați și manevrabili. Tăria noastră este în satul românesc cu tot ceea ce înseamnă el: valori tradiționale, valori morale, credințe și superstiții, simboluri încrustate de la poartă până la cămașă, autenticitate, folclor, norme sociale dar și familie. Satul românesc nu este desuet. Nu a fost niciodată. El oferă identitate și un loc pe care să-l numești acasă. Și, nu-i așa, casa părintească nu se vinde!

Constanța: amintiri din altă epocă

Dana Malciu

Cu o istorie zbuciumată, vitregită de soartă, goliță secole la rând de toate bogățiile, Dobrogea era, la sfârșitul secolului XIX un teritoriu sărac, pustiit. Casele-bordeie, sistem precar sanitar, cu metehne vechi caracterizau bătrânul teritoriu dintre Dunăre și Marea Neagră.

sursa foto: catawiki.com

„Județul Constanța are 7 comune urbane și 73 comune rurale, cu 103 cătune. Cele 5 plăși în care este împărțit au următoarea populație: Constanța, 25477 suflete; Mangalia, 18765; Medjidia, 21476; Hîrșova, 23561 și Silistra-Nouă, 23562; în total 112227

locuitori”, se arată în Marele dicționar geografic al României al lui George Ioan Lahovari, volumul al II-lea apărut în 1899.

Dobrogea revenise relativ de curând la patria mamă dar amintirea dominației otomane era pretutindeni pe acest teritoriu. Pornind de la denumirile majorității localităților și mergând până la influențele vestimentare: acțiunea exercitată de puterea turcească era încă resimțită (nu trecuseră nici măcar 25 de ani de la momentul 14 noiembrie 1878). Totuși cele două decenii de când era, din nou, teritoriu românesc au însemnat o adevărată renaștere economico-socială, însoțită și de revigorarea spirituală. Nicolae Iorga cerea, în primii ani de după revenirea Dobrogei la România organizarea rapidă și temeinică a provinciei, el fiind, de altfel, unul dintre cei mai

sursa foto: oracoolblog.wordpress.com

fervenți susținători ai acestui tărâm: „Dobrogea n’am primit-o din partea nimănui ca un dar, ci, cu mandat european, am ocupat-o militarmente, în fața armatelor rusești, care represintau încă vreo 10.000 de oameni, dar fără ca acestea să ni fi predat țara, cum, de altfel, nici nu li-o ceream. Așa trebuie să înțelegem alipirea în 1878

sursa foto: s16-n425.livejournal.com

a acestui vechiu teritoriu de expansiune etnică, uneori și politică, a noastră, la România”. Teritoriul reîntregit era în relativă sărăcie și degingoladă la momentul Unirii iar reformele reprezentau urgență maximă.

sursa foto: autorul

Iată cum arăta Dobrogea, din punct de vedere administrativ, în perioada otomană: „Dobrogea, sub guvernul otoman, forma un singur județ sub denumirea de Sanjacul, Sivalicul sau Mutesariflicul Tulcel și făcea parte din provincia (vilaietul) Dunărei, care cuprindea toată Bulgaria și Dobrogea. Ea era administrată de un Mutesarif, cu

sursa foto: autorul

reședința în orașul Tulcea și avea o întindere de la gurile Dunărei până la Cernavoda inclusiv și în

lărgime pe malul Mării, de la Vîlcovul până dincolo de Constanța. Era împărțită în șapte Cazale sau Caimacamlîcurî (pășii): Tulcea, Sulina, Cus-tendje, Măcin, Hîrșova, Babadag și Medjidia; și în

4 Mudirlicurî (poliții): Chilia, Isaccea, Mahmudia și Cernavoda. Orice aglomerație de case forma o comună, care se administra de ciorbagiî (ju-rați), aleși de consătenii lor sub președinția unui muhtar (primar) numit de guvern. Mudiriî celor patru târgulețe administrau comuna împreună cu un consiliu ales de locuitori; iar justiția se dădea de un Naib (judecător de pace) numit de guvern, azistat de un consiliu, ales de locuitorii comunei (Marele dicționar...).

Secolul XX a fost cel al exploziei demografice, economice, sociale, industriale, pe toate liniile pentru Dobrogea și Constanța, în special. Ce a pierdut, ce a câștigat acest teritoriu...istoria de-cide.

sursa foto: edmaps.com

sursa foto: jurnaldehoinar.com

Eroii României: Craișorul munților

Dana Malciu

sursa foto: printrecarti.ro

*Astăzi cu bucurie
Românilor veniți
Pe luncu în Câmpie
Cu toți să-l însoțiți
Spălați armele voas-
tre
Degrabă s-alergăm*

*Din sufletele noastre
Pe dușmani s-alungăm
Iancule mare,
Bravule tare,
Cu noi să fii!
Tu însoțește și însuflețește
Pe ai tăi fii!*

(Marșul lui Iancu - cântec patriotic)

„Unicul dor al vieții mele e să-mi văd Națiunea mea fericită, pentru care după puteri am și lucrat până acuma, durere fără mult succes, ba tocma acuma cu întristare văd, că speranțele mele și jertfa adusă se prefac în nimica. Nu știu câte zile mai pot avea; un fel de presimțire îmi pare că mi-ar spune, că viitorul este nesigur. Voiesc dar și hotărât dispun, că după moartea mea, toata averea mișcătoare și nemișcătoare să treacă în folosul națiunii, pentru ajutor la înființarea unei academii de drepturi; tare crezând, că luptătorii cu arma legii vor putea scoate drepturile națiunii mele” (Avram Iancu - *Ultima mea voință* – testament)

Simbol pentru o țară întreagă, Avram Iancu, „Craișorul munților” cum a fost alintat, omul care s-a jertfit pentru idealurile de libertate ale

sursa foto: alba24.ro

semenilor săi, trezește și azi sentimente și emoții

sursa foto: tripadvisor.com

puternice pentru oricine simte românește. Conducătorul mișcărilor revoluționare din anii 1848 și 1849 a rămas în istorie ca un simbol al patriotismului și al jertfei pentru libertate.

S-a născut în anul 1824, într-o familie înstărită, la Vidra de Sus, un sat din Munții Apuseni, aflat în nordul-vestul județului Alba. Tatăl său era jude domenal, iar bunicul său a fost preot.

Avram Iancu a fost admis în avocatură în 1848, în același an, pe 30 aprilie, în casa din Târgu-Mureș în care locuia s-a plănuț organizarea unei mari adunări naționale a românilor, la Blaj în 15 mai. Aceasta avea să se constituie într-o demonstrație de forță și solidaritate națională românească.

„Voi sunteți poporul”

Acesta a fost sloganul cu care tânărul moț a reușit să-i mobilizeze pe români să vină la Blaj și, apoi, să participe la Revoluție.

Aproximativ 40.000 de oameni au adoptat o Proclamație prin care cereau împăratului Ferdinand I al Austriei desființarea iobăgiei, libertatea tiparului, înființarea unor instituții de învățământ în limba română și multe altele. Președinți

sursa foto: alba24.ro

ai adunării au fost episcopii Andrei Șaguna și Ioan Lemeni, iar vicepreședinți Simion Bărnuțiu și George Barițiu. Secretar al adunării a fost canonicul Timotei Cipariu.

După Adunarea de la Blaj au fost organizate legiuni românești care au respins forțele militare maghiare ce încercau să pătrundă în munți. Avram Iancu a fost conducătorul cetelor înarmate de țărani și mineri din Munții Apuseni, cu ajutorul cărora a organizat apărarea în acea zonă. A

sursa foto: romanian-actualitati.ro

respins multe atacuri ale armatei maghiare care erau superioare atât ca număr cât și ca armament.

În decembrie 1849, după lupte grele în munți, armata Habsburgică, cu ajutorul Rusiei, a reușit să învingă revoluția maghiară. Avram Iancu și-a îndeplinit partea de angajament și credea că austriecii vor acorda drepturi politice românilor, conform promisiunilor. Numai că „bunul împărat de la Viena” nu și-a ținut

promisiunile. Avram Iancu avea să reprezinte interesele românilor din Transilvania în fața împăratului austriac Franz Joseph, care l-a primit în audiență la Pesta. Ulterior, împăratul a semnat decorația „Crucea de aur pentru merite, cu coroană”, ce urma să îi fie acordată lui Avram Iancu, însă liderul transilvănean a refuzat să o primească. Mai târziu, în 1852 Avram Iancu refuză să se întâlnească cu împăratul Austriei care se afla în vizită în Transilvania.

Pe 10 septembrie 1872, pe prispa casei co-

sursa foto: buzaumedia.ro

vrigarului Ioan Stupină își va da ultima suflare și va fi înmormântat trei zile mai târziu, la cimitirul din satul Țebea, lângă gorunul lui Horea, conform dorinței sale testamentare.

Primul șef de stat care s-a închinat la mormântul lui Avram Iancu a fost regele Ferdinand, în 1924. Însoțit de Regina Maria și de generalul Berthelot, Ferdinand a participat la serbările ce au avut loc la împlinirea a 100 de ani de la nașterea Crăișorului. Fiecare dintre ei a plantat câte un gorun.

sursa foto: taradacilor.ro

Noaptea bibliotecii pentru lumina minții

Ema Mihăilă

Cartea se îmbină cu muzica și, pentru că suntem la mal de mare, cu atelierele marinărești. Pentru a prinde drag de cărți, pentru a-l atrage pe cei mari și mici, Biblioteca Județeană „Ioan N. Roman” din Constanța a pregătit, pentru al XII-lea an consecutiv, evenimentul „Noaptea bi-

sursa foto: autorul

bliotecii. 24 septembrie 2022, în intervalul orar 16:00 - 23:00, la sediul instituției.

Surprizele plăcute și deosebit de plăcute se țin lanț pentru toate vârstele și, mai ales, gusturile. Noaptea bibliotecii înseamnă: concert de promenadă susținut de Muzica Militară a Forțelor Navale Române, dansuri grecești și flashmob

oferite de Ansamblul de dansuri grecești Kelyfos

sursa foto: autorul

Constanța, atelier de noduri marinărești, călătorie virtuală printre vestigii antice, BiblioExpres: Jocuri, enigme, provocări, PuzzleFest, ediția a III-a. Obiectivul central al acțiunii „Noaptea Bibliotecii” este acela de a atrage în spațiile de bibliotecă un număr cât mai mare de utilizatori și de a crea o mai bună legătură între bibliotecari și diferitele segmente de public, într-o manieră interactivă, prietenească și plină de surprize plăcute. Prima ediție a evenimentului „Noaptea Bibliotecii” a avut loc în anul 2011, ca rezultat al unui parteneriat între Asociația Națională a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România și aproximativ 40 de biblioteci din majoritatea regiunilor țării și alte 10 din capitală.

sursa foto: autorul

În atenție, Cetatea Carsium

Emilia Mihăilă

Pe malul bătrânului fluviu Danubius, la poalele cetății Carsium a avut loc, luna aceasta, prima ediție a Școlii de Vară de la Cetatea Carsium – Hârșova. „Consiliul Județean Constanța prin Direcția de Turism și Coordonarea Instituțiilor de Cultură Subordonate ne-am propus să punem în valoare acest uriaș potențial turistic și cultural. După cum bine știți, județul Constanța este cel mai bogat județ în vestigii arheologice, cetăți antice și pe locul 5 în Europa. Aceste zone istorice vor fi incluse în circuitele turistice, deoarece vor oferi oportunități mari pentru Hârșova, care este o zonă importantă și nepusă în valoare. Vor avea loc acțiuni de igienizare și inventariere în necropola otomană, ce ne va da mai multe date despre necropolă, cetatea medievală și geamia de la Hârșova. Poate reprezenta un important punct de atracție turistică și poate constitui un obiectiv de vizitare pentru un traseu cultural-turistic și religios bine definit. De asemenea, felicit comunitatea turcă deoarece este prezentă în Hârșova și este partenerul nostru. Aveți o misiune deosebit de importantă în care, trebuie să descriem istoria așa cum a fost ea, fără să denaturăm, pe

sursa foto: harsova.ro

baza cercetărilor științifice și a evidențelor clare. Iar nouă autorităților locale ne rămâne datoria sacră să protejăm, să conservăm și să punem în valoare aceste minunate edificii istorice”, a spus la debutul Școlii de vară Mihai Lupu, președintele Consiliului Județean Constanța.

Cetatea de la Carsium a avut o istorie îndelungată și deosebit de zbuciumată. A apărut acest cot al Dunării, deosebit de important pentru comerț și viața militară de pe ambele maluri. Istoria sa se încheie din cauza războaielor dintre imperiul țarist și cel otoman. Prin pacea de la Adrianopol, Poarta este obligată să dărâme fortifica-

țiile de pe malul drept al Dunării, iar cetatea este aruncată în aer. Pe locul ei se clădește Hârșova modernă.

Din ruinele cetății, astăzi, se mai văd câteva ziduri impunătoare. „Turnul comadantului”, pe latura de nord a incintei mici, se păstrează pe înălțimea de peste 9 m. La Dunăre, un zid monumental, lung de cca 40 m, marchează zona în care a activat portul din antichitate până la distrugerea cetății, vreme de aproape două milenii.

sursa foto: Emilia Mihăilă

Calendar de septembrie

Dana Malciu

Trage mândră și-mi gâcește
De ce codru-ngălbinește,
Și voinicu-mbătrânește?
-Codrul îngălbinește de vânturi,
Da voinicu de gânduri,
Da murqul de drumuri...

(Elena Niculiță-Voronca -
Datinile și credințele poporului român)

A venit toamna, a început școala, culegem vile, și zilele curg aidoma ca la facerea lumii. Este septembrie, Răpciune”, luna a șaptea în calendarul roman cu începere de la 1 martie, luna a noua în calendarul iulian cu început de an la 1 ianuarie și luna întâi a calendarului biblic ce începe la 1 septembrie.

În luna lui Răpciuni

Cad copiii pe tăciuni, adică se strâng în jurul focului (Ion Ghinoiu - Obiceiuri populare de peste an)

Este o lună încărcată de evenimente și sărbători, stând sub semnul culegerii viilor și a celebrărilor dionisiace.

Anul 2022 după Hristos

Dar luna lui Răpciune are o valoare deosebită pentru toți românii. În prima zi a lui septembrie lumea creștină îl celebrează pe Sfântul Cuvios Dionisie Exiguul căruia îi datorăm calculul anilor de la Nasterea lui Hristos.

Dionisie Exiguul sau Dionisie „cel Mic” a fost un călugăr trăitor în secolele V-VI. Născut în Dobrogea de astăzi, Dionisie a plecat la Roma. datorită calităților sale de extraordinar cărturar a fost dascălul mai multor papi ai Romei și a rămas în istorie ca un renumit traducător de opere teologice din greacă în latină.

Dionisie a împărtășit istoria în două perioade

sursa foto: redactia

sursa foto: ctxt.es

– „înainte de Hristos” și „după Hristos”. În acel timp, în uz era calendarul roman care număra anii începând cu data întemeierii Romei. Calculule făcute de Dionisie Exiguul au dus la concluzia că anul 753 de la întemeierea Romei era anul în care s-a născut Hristos, adică anul 1 al erei creștine (ulterior s-a stabilit că acesta greșise, după unii, cu vreo trei ani).

Așa că astăzi în toată lumea calculul anilor după „era creștină”, „anii mântuirii”, „anii Domnului” se face după un călugăr născut în Dobrogea.

[illegible]

CYCLUS DECEMNOVENNALIS DIONYSII.

Incipit cyclos decememennalis, quem Graeci Kamechidesteride vocant, constructus a sanctis Patribus, in quo quatuordecim paschales anni tempore sine ulla reperiuntur fallitate; tantum monasteria anni aliquis, qui cyclos hunc et qui decememennalis existat. In presenti quoque textu fideliter est, mensurae Prole junioris, tertius decimus circulus decememennalis, decimus lunaris est .

ANIM	QUANT. BY SPEECH	SANCTA, IN RIT. A INTERVALL. LITUR.	CONCORDANTIA VERB.	QUANT. BY LITUR.	QUANT. BY LITUR.	QUANT. BY LITUR.	QUANT. BY LITUR.	QUANT. BY LITUR.	QUANT. BY LITUR.
DUPLICATE.	QUANT. BY SPEECH	SANCTA, IN RIT. A INTERVALL. LITUR.	CONCORDANTIA VERB.	QUANT. BY LITUR.	QUANT. BY LITUR.	QUANT. BY LITUR.	QUANT. BY LITUR.	QUANT. BY LITUR.	QUANT. BY LITUR.
CCXXVIII	vi	holla	i	xvii	non. april.	vi id. apr.	xvi		
CCXXIX	vi	holla	i	xviii	vi id. april.	vi id. april.	xvii		
CCXXX	vi	holla	i	xix	id. april.	id. april.	xviii		
CCXXXI	vi	holla	i	xx	id. april.	id. april.	xix		
CCXXXII	vi	holla	i	xxi	id. april.	id. april.	xx		
CCXXXIII	vi	holla	i	xxii	id. april.	id. april.	xxi		
CCXXXIV	vi	holla	i	xxiii	id. april.	id. april.	xxii		
CCXXXV	vi	holla	i	xxiv	id. april.	id. april.	xxiii		
CCXXXVI	vi	holla	i	xxv	id. april.	id. april.	xxiv		
CCXXXVII	vi	holla	i	xxvi	id. april.	id. april.	xxv		
CCXXXVIII	vi	holla	i	xxvii	id. april.	id. april.	xxvi		
CCXXXIX	vi	holla	i	xxviii	id. april.	id. april.	xxvii		
CCXL	vi	holla	i	xxix	id. april.	id. april.	xxviii		
CCXLI	vi	holla	i	xxx	id. april.	id. april.	xxix		
CCXLII	vi	holla	i	xxxi	id. april.	id. april.	xxx		
CCXLIII	vi	holla	i	xxxii	id. april.	id. april.	xxxi		
CCXLIV	vi	holla	i	xxxiii	id. april.	id. april.	xxxii		
CCXLV	vi	holla	i	xxxiv	id. april.	id. april.	xxxiii		
CCXLVI	vi	holla	i	xxxv	id. april.	id. april.	xxxiv		
CCXLVII	vi	holla	i	xxxvi	id. april.	id. april.	xxxv		
CCXLVIII	vi	holla	i	xxxvii	id. april.	id. april.	xxxvi		
CCXLIX	vi	holla	i	xxxviii	id. april.	id. april.	xxxvii		
CCL	vi	holla	i	xxxix	id. april.	id. april.	xxxviii		

sursa foto: doxologia.ro

Vara lui Mioi, vara din toamnă

Dana Malciu

Chiar dacă vara s-a dus repede și toamna se instalează încet dar sigur, calendarul lumii tradiționale mai „dădea” liber la câteva veri: de la sfârșitul lui septembrie, din 29, până pe 14 octombrie, de obicei vremea se se încălzește iar; aceasta este „vara lui Mihai” (sau Mioi); în preajma Sâmedrului (26 octombrie), existau patru zile numite Vara lui Sâmedru, lângă Arhangheli (8 noiembrie) se găsea o zi cunoscută sub numele de Vara Arhanghelilor, iar între Arhangheli și Crăciun ar mai fi o vară, numită sugestiv Vara Iernii, aceasta cuprinzând între două și patru zile! Comun tuturor acestor scurte veri erau, se spune, cerul senin și vremea neobișnuit de călduroasă.

Legenda spune că Mioi era un cărăuș sărac, foarte muncitor și curat la suflet. Acesta își dedica întreaga vară muncii sale. Numai că atunci când a ajuns acasă, toamna, a observat că grâul lui rămăsese netreierat.

Mioi s-a rugat mult la Dumnezeu să îi mai dea câteva zile de vară ca să-și poată termina și el treburile. Dumnezeu, auzind rugile fierbinți, i-a ascultat dorința, făcându-i-se milă de el.(agro-media.ro)

Sărbătoare populară ținută, îndeosebi, de ciobani, *Vara lui Mioi* avea un puternic filon religios. Trecând de legenda care-l are în fundal pe Creatorul ce se îndură de „un suflet curat”, *Vara lui Mioi* însemna ritualuri de purificarea turmelor dar și de comemorare a înaintașilor.

sursa foto: doxologia.ro

Dicționarul Obiceiurilor populare de peste ani consemnează că Mioi este sărbătoarea care marca începutul unei perioade de încălzire trecătoare a timpului când „se slobozeau berbecii în turmele de oi, motiv pentru care se numea și Nunta Oilor. La această dată se efectuau practici de purificare a turmelor și se împărțeau ofrande pentru morți.” (Ion Ghinoiu).

Nunta oilor era și ea însoțită de ritualuri specifice. Ciobanii nu efectuau alte munci, în afară de muls și făcut brânză, fiind „rău de lupi și alte primejdii de boli” iar femeile nu lucrau cu acul, fusul și melița de cânepă, că or ieși oile sterpe și n-or face miei. Iar dacă v-ați făcut planuri pentru această toamnă puteți afla cum va fi vremea de Nunta oilor. În lumea satului tradițional dar și astăzi bacia spun că dacă oaia sare în ziua de Nunta Oilor, atunci vremea va fi urâtă și friguroasă până la sfârșitul toamnei.

sursa foto: clișeu - Emil Fischer

S-a născut la sat: oina, sportul tradițional românesc

Dana Malciu

„Lopta mica”, „de-a lunga”, „lopta lunga”, „fuga”, „hoina”, „oirul”, „pila”, „ojerul”, sportul tradițional românesc, „oina” este atestat pe întinsul României încă de la 1364, în timpul domniei lui Vlaicu Vodă. Altă atestare documentară apare în anul 1596, la italianul Gian Lorenzo d’Anania care menționează jocul în lucrarea „Sistemul Universal al Lumii” la capitolul descrierii „Valahiei Superioare”.

În lumina dulce a începutului de toamnă, la Hârșova s-a desfășurat Campionatul Național de Oină pentru Seniori, 2022. La 123 de ani de la primul meci oficial de oină (din 1899 de la București când învingătoare a fost echipa liceului Nicolae Bălcescu din Brăila) iată care sunt rezultatele în urma celor 12 meciuri disputate:

sursa foto: Federația Română de Oină

Clasament final

1. ACS Frontiera Tomis Constanța
2. CSM Oltenița
3. CS Izvorul Chiuiiești
4. CSM Râmnicu Sărat

sursa foto: Federația Română de Oină

sursa foto: Federația Română de Oină

5. CS Dinamic Coruia

6. CS Olteni

7. CS Stejarul Pârcovaci

8. ACS Șoimii Târgu Lăpuș

Clasament Turneul II Play-off

1. ACS Frontiera Tomis Constanța – 9 puncte

2. CSM Oltenița – 7 puncte

3. CS Izvorul Chiuiștei – 5 puncte

4. CSM Râmnicu Sărat – 3 puncte

Felicitări echipelor, mult succes pe mai departe și mulțumiri pentru că nu lăsați uitării

sursa foto: oina.studentplus.ro

sursa foto: pagina Facebook a Philately Friend

această parte importantă a tradiției noastre.

„Oina poate aduce o viață nouă în școala română, fiind un admirabil mijloc de educație fizică, adevăratul tip de joc sportiv românesc”, spunea Spiru Haret, cel care a introdus practicarea obligatorie a oinei în școlile de toate gradele în 1898.

Despre oina din anii de după 1989... speranțe.

Simion Florea Marian și cultura populară

Dana Malciu

S-au împlinit, luna aceasta, 175 de ani de la nașterea uneia dintre cele mai complexe personalități ale neamului nostru: Simion Florea Marian,

sursa foto:
turismnasaud.ro

an, preotul cărturar, folcloristul a cărui operă a rămas până astăzi neegalată în cultura națională. „Singurul etnograf român (...), dar un etnograf în adevăratul sens al cuvântului, care să fi răzbit în toate unghiulețele, fie cât de ascunse, din traiul, din cugetul, din simțul poporului român” spunea, în

1881 despre el Bogdan Petriceicu Hasdeu.

Născut în 1847 a debutat în revista „Familia” cu culegerea de folclor „O nuntă la Ilișești în Bucovina”. Tot în această perioadă a adunat mai multe cântece populare (doine și balade), care au fost apoi reunite în volumele: „Poesii populare din Bucovina”; „Balade române culese și corese” (1869); „Poesii populare române” (2 volume, 1873, 1875); „Tradițiuni populare române” (1878); „Satire populare române” (1893); „Vrăji, farmece și desfaceri” (1893); „Tradiții populare române din Bucovina” (1895); „Răsplata. Povești din Bucovina” (1897); „Poezii populare despre Avram Iancu” (1900).

Volumele sale, scrie Ovidiu Bîrlea, relevă „o robustețe de invidiat și o putere de muncă rar

întâlnită, iar onestitatea cu care au fost lucrate le conferă o durabilitate ce pare a crește cu trecerea timpului”.

Alăturându-se, în 1870, cercului folcloric al lui B.P.Hasdeu, Simion Florea Marian renunță la prelucrarea textelor culese și-și lărgeste continuu, între anii 1880-1890, aria interesului său, care va îngloba treptat întreaga cultură populară. (Dicționarul folcloriștilor, 1979)

Studiile sale pun bazele etnografiei românești, fapt pentru care va fi primit în Academia Română ca membru titular (26 III 1881) cu discursul de recepție *Cromatică* poporului român – o sinteză între industria și zoologia populară și problemele limbii și literaturii populare. A fost primit ca membru de onoare în Societatea Academică „Junimea” și în Societatea „Dacia” din Cernăuți (1892, 1906); în Societ. Acad. „România Jună” din Viena (1905); în Societ. Etnografică din Viena.

Lui Simion Florea Marian îi datorăm meritul creării unei arhive specifice de folclor. Participă, sub influența lui B.P.Hasdeu la punerea bazelor etnografiei românești, prin mari lucrări de sinteză asupra culturii populare: „*Chromatică* poporului român” (1882), prima cercetare românească asupra unei probleme de industrie populară; „*Ornitologia* poporană română” (2 volume, 1883), lucrare distinsă cu Marele Premiu „Năsturel-Herăscu” al Academiei Române, de o

sursa foto: muzeulartalemnului.ro

sursa foto: autorul

mare noutate chiar și pe plan mondial: „Insectele în limba, credințele și obiceiurile românilor. Studii folcloristice” (1903). Lucrarea i s-a impus din nevoi didactice: Când venea adică rândul să propun despre insecte și deschideam zoologia, nu dam peste nici o singură numire românească de insecte, ci tot numai peste numiri străine sau peste traduceri din limba latină sau cea germană”. Apreciată la apariție de I.U.Jarnik, lucrarea este și acum prețuită de dialectologi, lexicografi și naturaliști, de biologi ca Mihai Băcescu („Păsările în nomenclatura și viața poporului român”), care remarcă: „nu numai reunește majoritatea numelor publicate până atunci în manuale sau dicționare școlare, dar strânge legendele, datinile, credințele, cântecele ce le are poporul despre păsări-un alt tezaur ce ne dezvăluie toată latura afectivă a străbunilor noștri față de grupul de viețuitori cel mai iubit și cunoscut la ei”(ibidem).

A elaborat și monografii tematice, adevărate sinteze despre obiceiurile familiale: „Nunta la români. Studiu istorico-etnografic comparativ” (1890); „Nașterea la români. Studiu etnografic” (1892); „Înmormântarea la români. Studiu et-

nografic” (1892), precum și o trilogie, având ca tematică calendarul popular: „Sărbătorile la români. Studiu etnografic. I.Cârnilegile, II.Păresimile, III.Cincizecimea” (1898- 1901). Trilogia pune accent pe sărbătorile păgâne, considerate a fi mai puțin cunoscute. Acestea sunt prezentate în toată amploarea lor, cu terminologia populară și cu toate datinile ce le premerg și succed. Nu sunt numai lucrări de observație directă, ci și de cercetare bibliografică, numărul studiilor și al colaboratorilor fiind apreciabil (ibidem). Prin Simion Florea Marian cultura populară a fost cercetată monografic, analitic-descriptiv și morfologic pentru prima dată în aproape toate compartimentele ei: poezie lirică, descântece, colinde, vrăji, cimituri, proverbe, snoave, legende istorice, datini, credințe, mituri, moravuri, cromatică, zoologie, botanică.

sursa foto: etnobiobiblioteca.blogspot.com

De ziua Sf. Simion Stâlpnicul

Dana Malciu

Simion Stâlpnicul ține anul; cum e în ziua lui, așa e tot anul. Dacă dimineața este ploioasă, va fi primăvara ploioasă. Dacă e la amiază frumos, va fi anul bun. Dacă toată ziua e ploaie sau soare, va fi tot anul ploios sau secetos. Dacă este Sf. Simion posomorât, toamna e rea și n-au chip oamenii să-și strângă pânila. (Elena Niculiță-Voronca-Datinile și credințele poporului român)

Calendarul popular a suprapus, din calendarul bisericesc, figura Sfântului Cuvios Simeon din Capadocia, considerat a fi întâiul stâlpnic al ortodoxiei. Simeon Stâlpnicul sau Simeon cel Mare (aprox. 390-459) a fost un călugăr ortodox care a trăit în Siria secolului al V-lea. Deoarece mulțimi de oameni veneau să fie tămăduiți la el, Sf. Simeon Stâlpnicul și-a zidit un stâlp și pe el o chiliuță strâmtă de doi coți, unde, suindu-se, petrecea în post și în rugăciuni.

Alți sfinți stâlpnici celebrați de ortodoxie sunt: Sf. Daniil Stâlpnicul (409-493), un ucenic

al Sf. Simeon, a cărui prăznuire se face pe 11 decembrie; Sf. Simeon Noul Stâlpnic sau „Cel Tânăr” († 592), pomenit pe 24 mai; Sf. Alipie Stâlpnicul (sec. VII-VIII), prăznuit pe 28 noiembrie și Sf. Lazăr Stâlpnicul (968-1054), adormit pe 8 noiembrie.

sursa foto:
pemptousia.ro

„Conform tradițiilor populare, Simion Stâlpnicul ar sta într-un picior, pe un stâlp înalt pentru a ține cu mâna Cerul și Pământul să nu se prăbușească, ar opri vânturile să bată pentru a nu provoca molimele.

Ziua de 1 septembrie se considera foarte favorabilă observațiilor și prorocirilor meteorologice și climatice; bătrânii apreciau dacă anul va fi secetos sau ploios, sărac sau îmbelșugat după stadiul de dezvoltare al larvelor unei insecte în așa-numitele gogoși sau mere de pe fața inferioară a frunzelor de stejar. La Simion Stâlpnicul păsările, în special vrăbiile, merg pe măsură, să-și facă boerescul, adică să transporte cu ciocul grăunțele care li se cuvin din fiecare holdă la Împărăteasa lor pentru a umple cămărilor pentru iarnă.” (Ion Ghinoiu-Obiceiuri populare de peste an).

sursa foto:
crestinortodox.ro

Există în firea umană o înclinație spre ghicitul vremurilor. Sunt zile speciale în care vâlul posibilelor evenimente poate fi ridicat, în accepțiunea populară iar debutul toamnei este un acest moment. Divinația în „mere de stejar” era pentru „cine știe să caute”, rezultatul urmând a fi „ca și cum ar căta în zodie. De va fi viermele din măr zburat, are să fie anul sec, de va fi cu aripi,

va fi anul de mijloc, dar de va fi încă fără aripi, va fi bogat, roditor.” (Elena Niculiță-Voronca-Datinile...)

Sf. Simion Stâlpnicul i se mai dau, popular, și alte îndatoriri. El mai are grijă și de vânt, „poartă vânturile. El are așa o bute și când știe el îi dă drumul vântului din bute.” (ibidem) Și tradiția populară reușește, în aceste îndatoriri, să strecoare și un rezultat haios: atribuie cocoșului nu mai puțin de patruzeci de găini.

„Odată, murindu-i un copil, s-a mâniat (Sf. Simeon, n.red.) într-atâta pe Dumnezeu, încât s-a pus și a închis vânturile, astfel că în curând lumea s-a umplut de toate răutățile neavând cine să le spulbere de pe fața pământului. Dumnezeu, văzând aceasta, s-a pus cu rugămintă pe lângă dânsul, dar degeaba; i-a trimis pe ceilalți sfinți apoi ca să-l roage, dar iarăși în zadar. Numai într-un târziu, când a venit cocoșul și i-a spus că și lui i-a dat Dumnezeu o mulțime de copii, Sf. Simion s-a mai potolit și a dat drumul vânturilor. Iar pe cocoș l-a blagoslovit ca să poată avea până la patruzeci de găini de neveste” (Tudor Pamfile-Sărbătorile la români).

Sărbătoarea religioasă, transpusă în calendarul popular nu face altceva și aici decât să-i ridice valoarea. Astfel de celebrări nu sunt apariții întâmplătoare, ele corespund unei necesități resimțite de-a lungul generațiilor. Poate astăzi nu mai putem ajunge la înțelesul lor primordial, ancestral, și asta pentru că am unificat calendare și tradiții, perfect adaptate condițiilor geografice locale.

sursa foto:
crestinortodox.ro

„Vinul e toiagul batrâneților și nebunia tinereților” (Anton Pann)

Dana Malciu

De la jumătatea lunii septembrie, în fiecare toamnă, într-o lumină ireală când amorteala căldurii dispare și aerul este molcuț, dealurile dobrogene începeau să răsună de cântec. Avea loc cea mai veselă activitate: culesul viilor.

În sate culesul viei se desfășura după tipicul celorlalte activități importante: sub formă de clacă, pentru a termina mai repede, cu spor, întreaga activitate. Pentru că și aici este un meșteșug învățat în generații: depinde cât și cum s-a copt via, unde o ai sădită, cât de înșorit este dealul... toate acestea fiind cunoștințe transmise de-a lungul timpului și, mai ales, al timpurilor. Și asta pentru că vinul este o treabă serioasă la dobrogeni: de peste 2.500 de ani perfecționează și se bucură de rodul boabelor ce-și varsă roua în pahare. La venirea romanilor în Dacia vița de vie se cultiva pe terenuri întinse, în ciuda măsurilor luate de Burebista și Deceneu. Romanii au adus aici noi soiuri de viță, au introdus practici noi de îngrijire și vinificație. Iar viile nu au murit niciodată.

Revenind la culesul viilor... legenda spune că Dionis, zeul veseliei, s-a născut în Tracia. Așa că... petrecem. Ospetele din vii erau adevărate ceremonii religioase fiind în strânsă legătură cu „magia abundenței”, una din semnificațiile rituale ale unor asemenea momente fiind menirea

sursa foto: autorul

unor viitoare roade bogate. Acestui sens străvechi i s-a adăugat desigur sporirea ponderii sociale și culturale a obiceiurilor viticole, căci ele constituiau, alături de alte prilejuri similare, ocazii de convenire colectivă, de reactualizare a unui repertoriu folcloric specific, dat fiind rolul de seamă jucat de produsele viei în creația artistică

populară. (Alexandru Popescu - *Tradiții de muncă românești*)

De la culesul viilor nu lipsește Dumnezeu. Strugurii nu se mănâncă până nu sunt sfințiți și împărțiți membrilor comunității. Pentru pomenirea celor trecuți în neființă, cei care se strâng la cules stropesc pământul cu primele picături de must și împart ulcele noi cu primul suc de struguri din an. Unii dintre viticultorii români au obiceiul

sursa foto: autorul

de a lăsa pe vrej ultimii ciorchini, aceștia fiind "strugurii lui Dumnezeu". *Oferirea de pomană în struguri, alături de semnificațiile sale raportate la cultul mor-*

sursa foto: autorul

ților, mai avea și altele legate de riturile „primelor roade; acest act magic condiționa obținerea bunăvoinței spiritelor vegetaționale în vederea obținerii și în viitor a unei recolte bune. Sacrificarea unui cocoș viza, de asemenea, același scop (ibidem).

Și cei care culegeau viile se purificau: aceștia țineau post de la o zi până la trei zile. Iar fetele care zdrobeau strugurii era musai să fie fecioare. În urmă cu câțiva ani, într-o binecunoscută podgorie din județul Constanța proprietarul viei a cerut certificate constatatoare fetelor care au zdrobit strugurii.

*Lie, lie ciocârlie,
Vin să-ți spun o bucurie
De la mare-mpărăție.
Da la nuntă cine joacă?
Sfânta poamă busuioacă.*

(Elena Niculiță-Voronca - *Datinile și credințele poporului român*)

sursa foto: autorul

Petrecerea continuă în mahala

Tradiția mustăriilor în orașe a cuprins, deja de mai bine de o sută de ani. Rupți din satele natale, târgoveții, muncitorimea, mahalaua ducea dorul petrecerilor din vie, a mustului tulburel. *Urbea înnebunită de poftă trăia o ocupație frenetică, zăpăcită: se deschideau mustăriile! Primeai potârnog către bunii cei zbârțiți și căsuța lor de la țară. Îți regăseai sortita veche, înfulecând aceleași pastrame teorisite temeinic de mii de ani, aceeași mămăligă tătânească (doar că nu mai era de mei), bând însetat din ulcică nouă același must asprit, teslimarisit de la însuși părintele națiunii, riga Decebal.*

*Într-o singură zi, la mijloc de vinițel, orașul înverzea misterios, îl năpădeau maldăre de stuf și papură. Văleleu, duhnea urbea a damf de butoaie, a fum și sărătură friptă, se-nvârtoșa de glas vesel și răcorit de podgorean, se clătina sub treapă de chervane! Pastrama încă zemuind și poama dulce și grasă de razachie coborau împreună de la munte și de la deal, spre a se înfrăți cu târgul, în datina descătușată și glogozită a belșugului. (Radu Anton Roman - *Suflet candriu de papugiu*)*

sursa foto: autorul

Și tot de la patriarhul gastronomiei românești, din viile dobrogene, vine și un dulce fanariot. Acesta se făcea chiar în vie, la cules, din must, miez de nucă, făină și zahăr. *Muhalebiul de must*, dulcele cu parfum otoman, merge acompaniat cu geamparelele dobrogene.

Cântec și culoare la Festivalul Internațional al Dansului, Cântecului și Portului Popular Turco – Tătar

Emilia Mihăilă

Debutul toamnei a coincis, la malul mării cu cea de-a XXVI-a ediție a Festivalului Internațional al Dansului, Cântecului și Portului Popular Turco – Tătar, proiect realizat cu sprijinul Consiliului Județean Constanța de Uniunea Democrată a Tătarilor Turco – Musulmani din România. O ediție reușită, frumoasă în care ploile căzute nu numai că nu au stricat planurile dar au adus și un plus de culoare. Festivalul, multietnic, a adus în prim planul atenției celor de pe litoral frumusețea minorităților naționale.

Și-au etalat zestrea culturală membrii ansamblurilor Kud Kolo (Uniunea Sârbilor din România), Karasevska Zora (Uniunea Croaților din România), Sonțe (Asociația Macedonenilor din România), Primăvara și Ansamblul vocal Zadunaiska Sici (Uniunea Ucrainenilor din România), Stele de Mare (Comunitatea Rușilor – Lipoveni din România), Bursa Karacabey (Turcia), alături de ansamblurile UDTTMR Qanara, Karasu, Can Renkler și Canlar.

Gelil Eserghep, președintele Uniunii a declarat că este pentru prima dată când primește

suport real din partea autorităților locale. Președintele Consiliului Județean Constanța, Mihai

Lupu, a declarat că „festivalul este un obiectiv necesar pentru păstrarea identității care arată cu cât suntem mai bogați. Am susținut și voi susține în continuare acest tezaur. Sunt un factor important în dezvoltarea comunității. Este un proiect finanțat pe Legea 350 și a întrunit punctajul necesar pentru finanțare. Acest proiect a fost mun-

sursa foto: UDTTMR

cit și a întrunit toate condițiile necesare conform legii. Este foarte important ca aceste tradiții să fie păstrate și duse mai departe.”

Spectacole aplaudate îndelung, zâmbete pe toată fața dar și lacrimi de bucuria revederii datinilor străvechi păstrate în dans și cântec, așa poate fi rezumată cea de-a XXVI-a ediție a acestei manifestări care, iată, reușește să meargă mai departe. Festivalul „a mers” și în alte trei localități din județul Constanța: Medgidia, Mangalia și Techirghiol. Dar, cea mai frumoasă poveste s-a scris pe scena Centrului Multifuncțional Educativ pentru Tineret „Jean Constantin” din Constanța.

sursa foto: UDTTMR

sursa foto: UDTTMR

CONCURS!

CONCURS! CONCURS!

Iubitori de datini și tradiții, amorezați de frumos, îndrăgostiți de tihnă și normal, doritori să cunoască mai mult: sunteți invitați la concurs! Pentru dumneavoastră punem la bătaie trei premii: o invitație la Complexul Muzeal de Științe ale Naturii (Delfinariu și Microrezervație), la Muzeul de Artă Constanța și la Muzeul de Istorie și Arheologie din Constanța. Toate invitațiile sunt pentru patru persoane!

Întrebarea noastră:

În ce lună aniversăm alipirea Dobrogei la pământul străbun, țara mamă?

Răspunsurile le așteptăm până pe 20 octombrie la adresa noastră de e-mail:

datinaconstanta@gmail.com.

Mult succes!

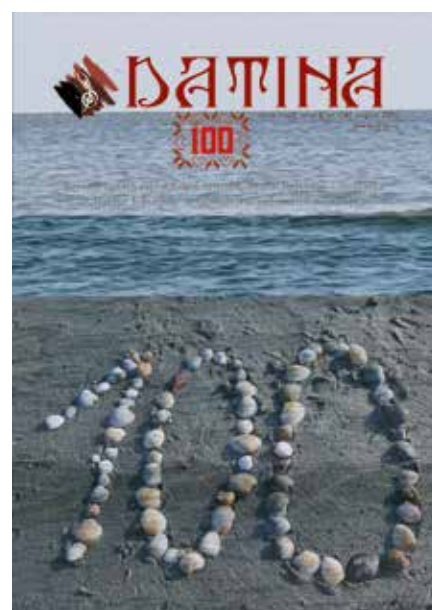
Păstrează în rândurile ei parte a sufletului curat de țăran și scoate la iveală, după pricepere și puteri, suflul și sufletul celui ce a înțeles că rostul lumii înseamnă trudă și respect: revista „Datina”

unei reviste dedicate decantării milenare de rafinement și adevăr ce constituie creația populară. Valorile ce conturează ființa spirituală, creația materială și imaterială sunt regăsite în paginile „Datinei” și

pentru iubitorii acestei reviste, pentru cei ce iubesc folclorul, creația populară avem o surpriză. De Ziua Dobrogei vom vernisa expoziția „Datina 100” cu exemplare, materiale, oameni frumoși dedicată lui, celui ce a creat veșnicia. Vă așteptăm la Centrul Multifuncțional Educativ pentru Tineret „Jean Constantin” din Constanța să ne bucurăm, împreună, de „Datina”.

Expo Datina 100

Dana Malciu

a împlinit, vara aceasta, o sută de numere. Da, spun a împlinit și mulțumim tuturor celor ce au trudit pentru această performanță, tuturor celor ce înțeleg importanța

Dans, dans, dans

Dana Malciu

Cu Adriana Hoidrag să tot stai de vorbă: tonică, veselă, debordând de veselie și armonie, gata oricând să vină în ajutorul oricui ar avea nevoie, plină de energie pozitivă și calitățile pe care i le-am ghicit doar la două întâlniri ar putea umple câteva pagini. Este profesor titular la Secția Arta mișcării – Dans, Instructor de dans, majorete. Își iubește munca (se vede după tonus) și este trup, minte și suflet dedicată elevilor săi: caută permanent concursuri, burse pentru aceștia.

Reporter: De când activezi la Centrul Cultural Județean „Teodor T. Burada”?

Adriana Hoidrag: Din anii 2000. Aici. Că am mai activat și la Casa de cultură, și la...Dar aici am luat examenul în anul 2000.

Rep.: Cum este să-ți treacă prin mână...câți copii?

A.H.: „N” generații. Foarte frumos pentru că acești copii îți conferă energie pozitivă, tonus, te încarcă maxim, întinerești. Când lucrezi cu copilul...e cea mai frumoasă meserie.

Rep.:Majorete- nu este specifică generației mele. De ce majorete?

sursa foto: Adriana Hoidrag

A.H.: Cam de prin anul 2008 avem o colaborare cu Academia Navală. În ce sens: muzica militară a Forțelor Navale participă și la festivaluri naționale și internaționale de interpretare a

sursa foto: Adriana Hoidrag

muzicii de fanfară. Majoretele asigură ilustrația coregrafică a pieselor pe care dumnealor le interpretează în acele festivaluri. Pam-pam!

Rep.: Sau pom-pom.

A.H.: Pom-pom, mai curând.

Rep.: Dans modern-cât de greu sau ușor este să ții pasul cu noile tendințe aflate în perpetuă schimbare. Nu poți să te bazezi pe coregrafia de acum un an sau cinci.

A.H.: Exclus, niciodată. Este suficient ca tu să stăpânești foarte bine și ca antrenor și ca cursant simțul ritmic. Dacă simțul ritmic îl stăpânești fără doar și poate dansezi orice.

Rep.: Trebuie să fii la curent și cu muzica actuală...

A.H.: Fără doar și poate.

Rep.: Câtă muzică asculți pe zi?

A.H.: Nu am contorizat, crede-mă dar audițiile fac parte din cadrul cursului meu.

Rep.: E o continuă specializare zilnică?

A.H.: Nu chiar zilnică dar materialul audio-video constituie bază în ceea ce fac. Pentru că fără acest lucru nu aş putea să fac ceea ce fac.

Rep.: În momentul în care copiii urcă pe scenă, ai vrea să fii lângă ei?

A.H.: Da, sunt lângă ei. Particip cu gândul şi cu sufletul. Da, de ce nu? Eu definesc dansul ca fiind viaţă.

Rep.: Când a început viaţa ta?

A.H.: Viaţa mea a început demult (râde), de când făceam gimnastică la Clubul Portul. Şi datorită unui accident la bârnă... aparatele mele preferate, fac o paranteză, erau bârna şi solul, şi la un accident pe bârnă, la o aterizare, după trei roţi consecutive, dezechilibrare, am căzut şi...pa. Braţ, picior opus, o fractură frumoasă şi am încheiat cariera dar, ţinând cont că exerciţiile la sol le executam pe muzică, clar, am îmbrăţişat arta mişcării, respectiv dansul.

Rep.: La momentul acela, este clar, ai fost supărată. Dar a fost destin?

A.H.: Eu cred că da. Şi nu îmi pare rău absolut deloc

Rep.: Astăzi ce i-ai spune copilului care a căzut şi şi-a fracturat...

A.H.: Să continue. Viaţa este grea dar e frumoasă. Nu trebuie să cedăm la primul obstacol

întâlnit.

Rep.: De ce vin copiii, aici, la dansuri?

A.H.: Ținând cont de faptul că este o disciplină vocațională, în primul rând le place. În al doilea rând am observat o tendință, și mă bucură acest lucru, a părinților să țină cont de dorința lor. Nu să aleagă această disciplină: dans sau orice altă disciplină din oferta noastră educațională. Dacă un copil își dorește dans, de ce nu? Nu vine la modul impus.

Rep.: Noi făceam ce ne spuneau părinții.

A.H.: Exact. Noi făceam ce ne spuneau părinții: du-te, fă aia, du-te, fă școala respectivă, du-te, fă liceul respectiv, du-te urmează facultatea respectivă...probabil din dorința, așa credeau dumnealor la vremea respectivă, nu-i condamni, speranța să fie copilul mai sus decât au fost ei.

Rep.: Dar copiii de astăzi, comparativ cu cei de acum zece ani, s-au schimbat?

A.H.: Da.

Rep.: Sunt copiii de astăzi mai puțin ascultători decât cei de altădată?

A.H.: Nu pot să spun lucrul ăsta dat fiind faptul că maniera mea de lucru în sală este de genul suntem prieteni.

Rep.: Și nu urcă în cap?

A.H.: Nu. Asta ține de măiestria fiecăruia. Ca-

sursa foto: Adriana Hoidrag

sursa foto: Adriana Hoidrag

drul didactic este suveran la catedră. Dacă știi și ai puțin tact pedagogic nu ți se va urca niciun copil în cap. Ei, într-adevăr, sunt mult mai dezinvolti dat fiind informația pe care o au în ziua de azi. Ei dacă vor să audă orice, din orice domeniu, să se informeze printr-un simplu click au acces la informație. Ceea ce noi, cu toate bibliotecile nu aveam acces la toată informația.

Rep.: dar încă sunt copii care din timiditate sau de teamă nu vin să-și urmeze vocația aceasta.

A.H.: Aici intervine foarte bine rolul părintelui. Eu am o colaborare extraordinar de bună cu părinții. În ce sens? Am copil timid, am un copil care nu comunică, am un copil interiorizat și vreau să-l dau la dans. Mulțumesc frumos că ați ales această disciplină, este răspunsul meu în secunda doi. Pentru că dansul conferă un tonus aparte, conferă o dezinvoltură aparte...

Rep.: Se deschid copiii mai mult?

A.H.: Da, e adevărat. Pentru că prin dans ei capătă încredere în forțele lor. Prin atitudinea

pe care o au în timpul dansului. Plus încurajarea mea. Eu vin foarte mult și plusez pe acordul încrederii în forța proprie. Chiar dacă văd că un copil nu poate. La mine a devenit o regulă: voința bate talentul.

Rep.: Cât talent și câtă mună?

A.H.: Pentru a fi un bun dansator îți trebuie cam fifty-fifty talent și muzică. Dacă vrei performanță clar munca trebuie să întrecă talentul. Cam 75-25 în cadrul unei performanțe wow.

Rep.: Unde au concurat, anul acesta, copiii, pe unde vor mai merge?

A.H.: Am fost la București, am fost la Iași unde urmează să mergem și la 1 octombrie. Urmărim și bursele de studiu alocate de unii dintre membrii juriului. Am o fată extraordinară: Ioana Diță. Acest copil este un munte de talent. Doamne-Doamne i-a dat un talent cu carul. Dar ea muncește mai mult decât cu carul. Ea nu este un copil care să se lase pe panta că a, știi, eu sunt talentată profa mi-a zis că eu pot oricând și oricum. Nu, ea este în sală prezentă oră de oră. Vine și plusează din punct de vedere al informației: am văzut pe site-ul x nu știu ce, ceea ce mă încântă enorm. Copilul ăsta este wow.

Rep.: La Iași ce veți face?

A.H.: Mergem doar cu solo-uri dat fiind faptul că am fost în vacanță și nu am lucrat pe grup sau formație. Ioana participă. Avem trei secțiuni la care participă: dans contemporan, lirical și street dance. Și sper să obțină o bursă de studii din Chicago. Și am eu un feeling că o să obțină. Am patru fete cu care merg dar sunt elita clasei.

Rep.: Numele lor?

A.H.: Ioana Diță, Ioana Opreșan, Sibel Abibula și Sara Păltinișanu. Sunt extraordinar de asumate aceste fete.

Rep: Succes mult! Așteptăm vești bune.

sursa foto: Adriana Hoidrag

Despre autodesființare (III)

Anastasia Dumitru

(Continuare din numărul trecut)

Degetele sunt prinse în tastatura calculatorului, mintea a intrat în ecranul laptopului, telefonului, în această gură / gaură neagră care îl absoarbe pe om, contemporanul redevine un om al peșterii insensibil. Postmodernul din era postadevărului este un cave-man care nu vede mai mult decât îi arată deschiderea peșterii gadget. Pentru că degetele ne sunt ocupate cu butonarea/ digitalizarea, nu ne mai putem închina... De când ne ține diavolul ocupați, nu mai avem timp de noi, de suflet, de Liturghie sau de liturghiile silențioase ale sinelui, de comuniunea

sursa foto: redacția

cu noi sau cu Dumnezeu. Nici nu mai avem timp să privim florile, cerul, nici nu mai vedem bisericile, troițele, nu mai știm care e frumusețea naosului, nu mai avem timp să ne îmbrățișăm copiii, surorile, părinții, căci tot timpul i-l dăm lu' tanti Digitalizare sau Digi-imbecilizare, noua dădacă a robotomului.

Am aflat că de la anul profesorii nu vor mai folosi nici creta, nici tabla tradițională, vom fi digi-imbecilizați până vom ajunge tabula rasa, iar pe acea tablă goală vor scrie slugile noii ordini mondiale ce vor dori, atunci se va crea noul om, după chipul și asemănarea celor care au cerut să fie condamnat Iisus și eliberat tâlharul. Mi-e dor de Cuvânt, nu de vorbe goale. Proverbele românești ne spun adevăruri esențiale: „Vorba multă – sărăcia omului”... Poate de aceea suntem atât de săraci, dar mai ales săraci spiritual. „Vorba dulce mult aduce”; „Omul sfințește locul...” Cât adevăr... Mi-e dor de cuvântul-faptă, nu de vorbe golite de sens. Înainte cuvântul dat era de onoare, dacă își dădea cineva cuvântul, era literă de lege, era mai bine respectat ca un act notarial de astăzi. Omul era de cuvânt, își ținea făgăduielile, își

dădea cuvântul și era crezut pe cuvânt. Cuvântul era cuvânt, omul – om, onoare – onoare. Expresia „Pe cuvânt de onoare” era pecetea care consfințea totul, era legământ. Țăranul nu știa ce înseamnă „onoare”, dar credea în puterea cuvântului dat. Demnitatea și legământul erau asigurate prin rostirea formulei „Tatăl nostru”, prin care creștinul știa că are un tată în cer, că este frate cu toți semenii, că trebuie să trăiască în comuniune, să se ajute: să participe la botez, la nuntă și la înmormântare, la aceste mari treceri care îi uneau pe oamenii din satele noastre. De două mii de ani, neamul nostru, născut odată cu creștinismul, a stat la umbra crucii, s-a rugat la picioarele lui Hristos și a crezut în Cuvânt. Azi, cuvântul pare să își piardă semnificația biblică, prin Cuvânt s-a făcut lumea, lumina. Cuvântul provine din familia cuvintelor latinești convenientia, -ae (conveniență, acord, armonie), convenio, -ire (a veni împreună, a se aduna, a se reuni, a se înțelege, a conveni, a se potrivi); conventio, -onis s.f. (întrunire, convenție); conventum, -i s.n. (învoială, înțelegere, convenție, pact); conventus, -os s.n. (adunare, întrunire), însă armonia pare să fi luat sensul termenului conversio, -onis s.f. rotire; schimbare, răsturnare, care s-a transformat în vorbe fără acoperire. Proverbele ne învață rostul omului, nevoie de sacru, căci omul sfințește locul... Oare am uitat că suntem fiii luminii?! De ce am uitat că prin cuvânt s-a creat lumea și că din cauza minciunii satanei au fost izgoniți din rai străpărinții noștri?! De atunci ne tot căinăm, Cain a făcut crima tot din pricina răutății și a invidiei în care l-a dus tatăl minciunii și al morții.

Ar trebui să ne reîntoarcem la sacru, la Cuvânt. Dacă nu vom regăsi verticalitatea și reperele, riscăm să fim luați de prea desele vânturi ale schimbării, vom cădea pradă vorbelor goale, aducătoare de moarte, vom deveni pleavă în vânt..., ne vom autodesființa. Mă duce gândul la Faust care și-a vândut sufletul, la călărețul fără cap, la omul care și-a pierdut umbra din nuvela povestea Minunata Poveste a lui Petre Schlemihl, scrisă de Adelbert de Chamisso, la omul invizibil, Minunata lume nouă, 1984, iată numai câteva cărți care ne avertizează că ne dezumanizăm. Prin digitalizare, gadgetul ne fură sufletul, umbra, iar omul cu umbra furată este un om mort. Ne este furată identitatea, numele se transformă în CNP, în coduri, parole, numere și numere ca să ne uităm numele. Ni se fură sentimentele, devenim insensibili ca să fim robotizați. Politica de protecție a datelor, de fapt, este o politică de strângere a datelor pentru a le stoca în baza de date globalistă. Fără să conștientizăm, devenim victimele vorbelor goale, a voroavelor,

un termen slav care înseamnă hoție. Trăim ca într-o lume a lui Kafka sau a lui Eugene Ionescu, absurdul fantastic e realul zilelor noastre, în care singura certitudine este tocmai incertitudinea și haosul interna(ă) utic.

Mai este vreo scăpare din rețelele interna(ă)utice care ne sufocă și ne desființează?! Să căutăm toposul sacru, salvator, cel puțin duminicile, în ziua Domnului, să mergem cu gândul, dacă nu cu pasul, în lumea arhetipală și să conștientizăm ce ni se întâmplă... Poporul nostru a făcut mereu legătura dintre om și pom. Dacă ne dispar rădăcinile, dispare și omul-pom. Avem nevoie de lumea tradițională, de lada cu zestre a strămoșilor noștri, de unde putem recupera elementele stabilității, reperele verticalității. Dacă ne vom întoarce spre tradiții, spre sat, vom mai găsi rădăcini ale pomului vieții, ale ascensiunii spre cer și spre divinul din noi. Bătrânii mai păstrează crâmpoie

sursa foto: redacția

din literatura populară autentică, din lada de zestre poate mai recuperăm obiectele de ceramică, velințele, iile, covoarele, prosoapele cu ornamentica tradițională, inegală în lume, moștenire din neolitic. În acest topos arhaic s-a conservat un patrimoniu cultural și spiritual milenar. Colindele și doinele românești au fost recunoscute de către UNESCO, ele ne-au fost transmise din generație în generație, de aceea suntem datori să le ducem mai departe. Dacă dispare țărănul, dispare țarina... nu doar cea agricolă, ci țarina culturală, canavaua spirituală, care ne definește ca popor. Din același câmp semantic face parte și „țara”, acest cuvânt este rădăcina de la care s-au format ceilalți termeni: țaran, țărănime, țărănesc, țărănește, iar odată cu dispariția țărănimii, a universului tradițional, riscăm să ne aneantizăm. Brâncuși ne-a

lăsat Masa tăcerii, pentru a înțelege că înțelepciunea și armonia ne desăvârșesc, ne-a lăsat Poarta sărutului pentru a trăi în iubire și comuniune, iar mai presus de toate, ne-a lăsat moștenire Coloana infinitului, semn că trebuie să avem coloana vertebrală, să trăim în co-

sursa foto: redacția

muniune cu Dumnezeu, să ne respectăm rădăcinile, să cinstim memoria străbunilor, dar să ne gândim și la strănepoți. Noi nu suntem decât o verigă din ce înseamnă neamul nostru. Oare nu am înțeles nimic din arta modernă a lui Brâncuși, inspirată din arta tradițională. Nu putem fi moderni decât raportându-ne la trecut, modernismul se bazează pe tradiție, iar dacă ne tăiem rădăcinile, riscăm să ne pierdem în masa globalistă. Nu sunt nostalgică, însă dacă civilizația o ia înaintea culturii și a spiritualității, riscăm să ne pierdem tradițiile, să dispărem ca neam, fiindcă globalizarea înseamnă moartea popoarelor, înseamnă manipulare și resetare continuă după chipul și asemănarea celor care au butoanele de comandă a lumii terestre. Din păcate, din prea multe păcate ale societății contemporane, începem să trăim în Brave New World. Nu vreau o minunată lume nouă, vreau să cred în adevăratele minuni ale Cuvântului. Pentru că simt pericolul autodesființării, al autodistrugerii omului, pentru că mi-e frică de robotomul lipsit de umbră, vreau să păstrăm universul lumii tradiționale cu tot tezaurul cultural și spiritual, vreau să trăim în armonia Cuvântului, nu a haosului vorbelor de pleavă, luate de prea multe vânturi ale schimbărilor.

Festivalul Concurs Național de Interpretare a Cântecului Popular Românesc „Dan Moiescu”, ediția a XXVI-a, la start

Ema Mihăilă

Manifestare de tradiție așteptată, depotrivă, de participanți, de organizatori, de iubitori de folclor, ediția cu numărul XXVI a Festivalului Concurs Național de Interpretare a Cântecului Popular Românesc „Dan Moiescu” se va desfășura în municipiul Constanța. Consiliul Județean Constanța, prin Centrul Cultural Județean Constanța „Teodor T. Burada” îi invită pe toți iubitorii spiritului autentic românesc să participe la această sărbătoare a folclorului ce se va desfășura în zilele de 5 și 6 octombrie 2022. Locul de desfășurare al acestui festival este Centrul Multifuncțional Educativ pentru Tineret „Jean Constantin”.

Anul acesta concursul se va desfășura pe două secțiuni:

- Secțiunea interpretare instrumentală (instrumente de suflat, instrumente cu coarde);

- Secțiunea interpretare vocală.

Pentru secțiunea instrumentală, limita de vârstă este între 10 - 25 de ani, iar pentru secțiunea interpretare vocală soliștii trebuie să aibă vârsta cuprinsă între 16-25 de ani.

Trofeul Festivalului are o valoare de 3.000 de lei.

Poftiți la Festival!

Dan Moiescu-câteva considerații

Este primul artist român care a revitalizat cântecele urbane de secol XIX, din colecția Anton Pann.

A integrat, conform Wikipedia, în prelucrările sale elemente ce evocă maniera tradițională a lăutarilor de sat cu recitativele caracteristice cântecului bătrânesc nefiindu-i străine stilul băsmite, strigătura, trecerea

vocii din registrul de piept în falset.

„Bordeiaș, bordei, bordei“, „Floricea de cicoare“, „Am o mândră la Ploiești“, „Balada Radei“, „Cântecul lui Barbu Lăutarul“, „De m-aș face o cărăușă“, „Du-mă, dorule, mai tare“, „Fir-ai dorule nebun“, „Leliță cârciumăreasă“, „Nechează murgu-n obor“, „Până când nu te iubeam“, „Și noi la Ilinca“, „Sus pe dealul înverzit“, „Busuioc de la Plenița“, „Leliță Săftiță“, „Spune, spune moș bătrân“ etc, sunt câteva din piesele sale memorabile și nemuritoare.

De ce Dan Moiescu la Constanța:

a fost profesor la Școala Populară de Artă din Constanța între anii 1970-1974, perioadă în care s-a ocupat cu succes și de organizarea de orchestre și ansambluri școlare, a fost dirijor și solist vocal al Ansamblului de cântece și dansuri „Brăulețul” din Constanța în perioada 1963-1965.

La masă cu armenii

Anaid Tavitian

Bucătăria armenescă este o artă străveche. Rețetele s-au păstrat și s-au transmis de la o generație la alta.

Prima carte de bucate armenescă a fost scrisă în anul 1872 de Hovhanes Amirayan Mamigonian, originar din Garin. Armenii din acest oraș erau renumiți pentru bucătăria lor care făcea concurență oricărei bucătării din lume, fapt adeverit de călătorii din acea vreme.

sursa foto: autorul

În bucătăria armenescă se folosesc foarte multe ierburi aromatice și mirodenii. Sunt nelipsite piperul, coriandrul, cimbrul, sumacul, cuișoarele, chimionul, scorțișoara, cemenul (schinduful).

Lavaş - cunoscut și sub numele de pâine armenescă, a fost înscris în 2014 pe lista reprezentativă a UNESCO a patrimoniului cultural imaterial al umanității, drept o „expresie a culturii armene”. Asemenea unei lipii, este foarte subțire și are diferite forme: ovală, dreptunghiulară sau sub formă de suluri. Tradițional lavașul se coace și astăzi în Armenia în cuptoare numite *tonir* (un fel de țest). Se prepară din aluat simplu din făină și apă, se frământă și se întinde în foi foarte subțiri care se lipesc de pereții cuptorului cu ajutorul unui instrument ce seamănă cu o pernă. În 30 de minute lipia este coaptă. Această pâine poate fi păstrată luni de zile, iar după ce s-a întărit se poate hidrata cu apă și poate fi mâncată.

Aganciabur (în armeană *aganci* - ureche, *abur* - supă)

Ingredientul principal al acestei supe este *hurutul*, ce se obține din condensarea laptelui de vacă sau oaie fermentat și amestecat cu ierburi aromatice. Verdețurile folosite după o rețetă sunt: pătrunjelul, frunze de țelină, cimbru, și după alta: morcov, leuștean, tarhon sau busuioc.

Hurutul, ingredientul special pentru supa de urechiușe (*aganciabur*), cu care se ospătează credincioșii care vin în pelerinaj la mănăstirea Hagigadar, la sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului,

ar putea fi înregistrat ca brandul exclusiv al comunității armene sucevene.

Cu prepararea hurutului debutează pregătirile pentru întâmpinarea acestei mari sărbători creștine, la care participă armeni veniți din toate colțurile țării, dar și din diaspora, pentru a se închina și a urca în genunchi dealul pe care se află sfântul lăcaș al cărui nume, în limba armeană, înseamnă „Împlinirea dorințelor”.

Aganciaburul se prepară din 1 kg carne de vită, 3 ouă, o ceapă, 1/3 pachet de unt, iaurt-un borcan, o cană de făină, un os cu măduvă, sare, piper. Carnea se toacă împreună cu ceapa. Restul de carne și osul se pun la fiert până scade apa. Se așează ouăle într-un castron cu puțină sare, apă și făină cât cuprinde. Aluatul se frământă; se lasă să se odihnească 20 de minute. Se întinde o foaie subțire și se taie în formă de pătrățele. Pe fiecare se pune puțină umplutură și se pliază până când capătă forma unei urechiușe. Când sunt gata se pun în supa fierbinte strecurată și se lasă să fiarbă. Se pun în caserole și se rade deasupra hurut și se adaugă smântână după gust. Hurutul este cel care dă mai mult gust, aromă și culoare supei de urechiușe.

sursa foto: autorul

sursa foto: autorul

sursa foto: autorul

Aganciabur este o specialitate armenescă străveche. În fiecare an în cea mai apreciată duminică din calendar, de praznicul Adormirii Maicii Domnului, pelerini armeni și

credincioși de pretutindeni sărbătoresc hramul bisericii Hagigadar (Biserica Dorințelor) de la Suceava. Pelerinii participă și la un praznic. Pentru acesta urechiușele pentru aganciabur se pregătesc din vreme. Tradiția spune că la fiecare 40 de urechiușe modelate cu migață, ți se îndeplinește o dorință.

Anușabur (în armeană *anuș* - dulce, *abur* - supă)

caș, 2 căni de fructe uscate (stafide, caise, smochine tăiate bucățele), zahăr după gust, apă de trandafiri, nuci pisate, zahăr vanilat, coajă de portocale și lămâie. După ce arpacașul a fiert bine,

sursa foto: autorul

se acoperă cu un ștergar și se lasă peste noapte. A doua zi se pune iar la fiert (cam jumătate de oră) în apă caldă până se acoperă arpacașul. Se adaugă apoi fructele uscate, coaja rasă de lămâie și portocale, zahărul și zahărul vanilat. Preparatul se pune în castronașe și se presară deasupra nuci pisate și scorțișoară.

Fructele - multe dintre ele fiind legate istoric de meleagurile armenesti, sunt consumate din abundență. Rodiile, caisele, merele nu lipsesc niciodată de pe mesele armenilor.

Rodia este fructul național al Armeniei, simbol străvechi al fertilității și abundenței. Boabele și sucul acestui fruct se folosesc la prepararea multor feluri de mâncare și la producerea unui foarte apreciat vin dulce.

sursa foto: autorul

Este un desert asociat cu semnificația religioasă a trecerii în noul an și nu lipsește de pe masa de Crăciun și Anul nou.

Pentru preparare se folosesc o cană de arpa-

O poveste armenescă se termină cu formula: „(..) și trei rodii au căzut din rai: una pentru povestitor, una pentru cel care ascultă și a treia pentru restul lumii”.

Tradiții și obiceiuri de Crăciun din Dobrogea (I)

Prof.Drd.Popa Edvica

Tradiția este o componentă semnificativă a culturii umanității, care se află într-o statornică relație cu procese de actualizare și inovare. Pornind de la învățăturile de credință, se constituie noemele după care se împlinesc ritualuri care generează obiceiuri și credințe, dau sens și valoare modelatoare simbolurile ,alegoriilor , pe care le regăsim exprimate în textele literare, muzicale, coreice, în substanța și forma produselor ce rezultă din prelucrarea materiei. Structurile relativ formalizate , grupate, de obicei, în categorii rituale și nerituale , aflate în relație directă cu sărbătorile calendarului creștin ortodox, la români, includ activități cu date de practicare fixe sau mobile, instituie reguli și legi prin care se

sursa foto: oracoolblog.wordpress.com

reglementează trecerea omului prin momentele importante ale vieții, diferite etape din procesul muncilor agricole ,al creșterii animalelor sau din alte activități productive. Expresii ale unui sistem al obiceiurilor cu bază creștin ortodoxă pot fi identificate și în cadrul culturilor populare din , sudul Dunării, din Balcani,Grecia, mai ales, dar și în lumea slavă ortodoxă răsăriteană sau la creștinii din Orient. Din analiza asemănărilor și deosebirilor se pot identifica unele tradiții și ritualuri specifice mai ales creștinismului primar de sorginte orientală.

Obiceiurile și datinile au prins forma în epoci istorice și în împrejurări de viață diferite, fiind la început legate de practici și ritualuri magice străvechi. Cu timpul semnificațiile originale s-au pierdut, dar obiceiurile au continuat să fie practi-

cate, devenind spectacole populare, prilejuri de petrecere sau ceremonii tradiționale, ocazionate de momentele importante din viața fiecărui om (nașterea, nunta, înmormântarea) de sărbătorile religioase sau mai rar astăzi, legate de ciclul schimbării anotimpului sau de activitățile tradiționale (muna câmpului, creșterea animalelor). În spațiul pontico-dunărean ,marile sărbători religioase creștine (Paștele, Crăciunul, Rusaliile, Boboteaza, Nașterea și Adormirea Maicii Domnului) alături de vechile obiceiuri și tradiții laice, definesc într-o mare măsură, identitatea națională și culturală a comunităților și etniilor dobrogene. Este o perioadă bogată în obiceiuri, care are ca repere centrale marile sărbători prăznuite în acest interval: Crăciunul, Nașterea Domnului, Anul Nou și Boboteaza- Botezul Domnului.

Sărbătorile de iarnă la români au încă obiceiuri și tradiții bine conservate. Toate sărbă-

sursa foto: miscarea.net

torile sunt însoțite de datini care pot fi laice sau păgâne (Anul Nou) ce reflectă obiceiurile de muncă sau țin de relația om-natură, dar și de datini creștine și reprezintă dintre om și divinitate (Crăciunul). Ca în orice altă zonă a

sursa foto: romaniadacia.wordpress.com

țării în Dobrogea se întâlnesc câteva obiceiuri specifice. În Dobrogea obiceiurile de Crăciun au un fond comun cu celelalte zone ale țării , pentru că foarte multe au pătruns în această zonă prin transhumanță, ca și prin politica de colonizare a statului din cele trei valuri venite din Muntenia, Moldova și Oltenia. Obiceiul colindatului ,care este forma de manifestare specifică creștină a Nașterii Domnului , cunoaște-re și în Dobrogea , mai ales în satele românești tradiționale de pe limesul dunărean de la Ostrov la Seimeni și Topalu, o puternică tendință de conservare, chiar dacă nu înregistrează o diversitate a repertoriului ca-n alte zone etnografice ale țării. În majoritatea satelor dobrogene, colindatul copiilor începe în după-amiaza Ajunului de Crăciun până la prânz. La Aliman, Cochirleni, Rasova, Ciobanu, Gârliciu, Seimenii, Seimenii Mici și în general pe limesul dunărean colindatul începe dis-de-dimineăță, înaintea apariției zorilor, și se termină a doua zi , când se luminează bine. Colindele copiilor sunt scurte și hazlii, vestesc sărbătoarea, urează belșug și sănătate și mai ales cer daruri, pe care gospodinele le pregătesc din timp:colăcei, fructe și bineînțeles bani. Un asemenea colind, vechi de peste un secol și care a fost înlocuit recent de „Bună dimineața la Moș Ajun,,se mai întâlnește numai în localitățile constățene Rasova și Băneasa , este „Chitii-Mitii,, , „Copiii din Dobrogea mai au câteva colinde specifice precum,, Bună dimineața,, , „Raza soarelui,,

și „ Portocala,, care , de asemenea, au texte adaptate vârstei colindătorilor. Tot în Ajunul Crăciunului și flăcăii merg la colindat odată cu lăsarea serii. Aceștia se constituie , încă de la Lăsatul Secului, în cete de câte 2-4 persoane pentru fiecare sat și încep să colinde odată cu lăsarea întinericului de la casa preotului, unde se cântă un colind specific,, Colindul de preot, urmat de colinde obișnuite :, Colindatul de cu seară,, , „Sus în slava cerului,, , „Colindul cel mare,,.Repertoriul cetelor de flăcăi este foarte bogat și cuprinde colinde religioase și laice:colinde de casă cu caracter general, colinde de fecior și fată mare, colinde pentru tineri căsătorii, colinde legate de diferite ocupații: pescari și ciobani. Gazdele răsplătesc pe fiecare membru al echipei de colindători cu cozonac, gogoși și țuică fiartă.

(continuarea în umărul viitor)

sursa foto: saracreations-bysara.blogspot.ro

Legătura Mangaliei cu poezia din Italia

Mihaela Marin Dubei

sursa foto: adrianaostuni.it

terul Culturii din Italia, Regiunea Puglia, municipalitățile gazdă ale evenimentului și fundații private și-au propus ca anul 2022 să devină o ediție specială, cu participare internațională, după doi ani de restricții, în care comunicarea nu s-a putut realiza decât prin platformele on-line. Succesul a fost răsunător, atât în rândul publicului, deschis,

sursa foto: modenatoday.it

Cel mai important eveniment literar din sudul Italiei, „Noaptea albă a Poeziei”, s-a desfășurat între 2-5 septembrie 2022 în mai multe orașe din regiunea Puglia. Centrele istorice din Ruvo, Molfetta, Giovinazzo și Bari au devenit locul în care poezia contemporană s-a recitat în cele mai frumoase limbi literare și dialecte din mai multe țări. Organizatorii – Accademia delle Culture e dei Pensieri del Mediterraneo, alături de Minis-

atent și entuziast, cât și în presa din peninsulă.

Președintele Academiei și unul dintre cei mai importanți poeți contemporani din Italia, Nicola De Matteo, alături de colaboratorii săi, directorul artistic Gianni Antonio Palumbo, poeții și criticii literari Vito Davoli, Assunta Spedicato, Elisabetta Stragapede, Angela Di Liso, Elena Diomede, Marta Pisani, precum și invitații speciali ai acestei ediții, scriitorul sicilian și editorul Beppe Costa,

sursa foto: autorul

sursa foto: molfettaviva.it

poeta portugheză Maria João Cantinho, scriitoarea Anna Santoliquido (tradusă în limba română, și admiratoare a ieii românești) au ținut să sublinieze că au dorit să realizeze un vis: „Noaptea

sursa foto: bitontoviva.it

albă a Poeziei din acest an este extraordinară. Vă așteptăm să ascultați poezie rară, într-o atmosferă învăluitoare, voci unice. Sunt aici editori, artiști și poeți, valori incontestabile în țările pe care le reprezintă. O mare de poezie, plină de frumusețe și sunete. Puglia a devenit o vitrină a literaturii contemporane mondiale.”

Lecturile publice, desfășurate în fiecare seară, inclusiv sub forma unor itinerarii istorice ale orașelor, au fost presărate cu momente artistice susținute de artiști italieni. Pentru ediția din acest an, organizatorii au venit cu ideea ca poeții participanți, alături de cărțile lor, să-și poată prezenta țara sau orașul pe care-l reprezintă prin simboluri personale și locale, creându-se astfel această „vitrină culturală”, expresie a

diversității de culturi și civilizații unite prin vocea Poeziei

Poeta Silvana Cojocărașu a promovat tradițiile populare românești la Festivalul Literar „Noaptea albă a Poeziei” desfășurat în Italia

România a fost reprezentată de Silvana Cojocărașu, care a susținut lecturi publice din creația proprie în limbile română și italiană, fiind deținătoarea mai multor premii literare în Italia.

„Ca simboluri care să mă reprezinte și să arate, în același timp, poezia locurilor de unde vin și povestea mea în lume am ales, după îndelungă gândire, o ie din in țesut la război și cusută de mână, ce are mai bine de o sută de ani, a aparținut străbunicii mele, născută în 1899 la Caracicola (Limanu de azi), un goblen cu motive românești lucrat de mama mea în copilărie, spre sfârșitul anilor '50, precum și mileuri lucrate cu migală de bunicii mele, în copilăria mea, printre povești despre lumea de altădată. Sunt mici simboluri care poartă amintiri și spun, fiecare în felul lor, o poveste „cusută” de-a lungul generațiilor familiei mele. Emoția de a le trece, pentru prima dată, de pragul casei mele și de le arăta lumii este copleșitoare, egalată doar de emoția pe care am simțit-o când limba mea maternă, limba română, s-a auzit în nopțile albe ale Poeziei.”

sursa foto: giovinnazzoviva.it

În lumea plantelor de leac, de Ziua Crucii

Dana Malciu

Pregătirile pentru ziua hotarului dintre vară și iarnă așa cum este considerată Ziua Crucii, 14 septembrie durau o săptămână. Puternic ancorați de Divinitate și încredințați că prin păzirea unor canoane nu neapărat impuse de religie cât mai ales de observațiile ancestrale, în multe locuri satul tradițional postea. *Femeile cari țin acest post „nelegat la carte”, adică neporuncit de biserică, merg în ziua de Înălțarea Sfintei Cruci la biserică, iau nafură și agheasmă mare, -agheasmă de la Bobotează, - iar acasă urmează a nu mânca și a nu bea nimic până seara, când văd c-au răsărit stelele.* (Tudor Pamfile - Sărbătorile la români).

În ziua acestui hotar, satul românesc credea că cerurile se deschid și sufletele morților vin acasă. Și ca la orice praznic mare, *este una din sărbătorile cele mai mari ale poporului nostru, dacă nu „cea mai mare, că ea (crucea)-i arma cea mai puternică a Domnului Hristos și a omului”* (ibidem) se pregăteau alimente ritualice pentru cei plecați în lumea fără dor. *Aceste pomeniri constau din ulcele nouă, pline cu apă curată, miere sau mied,*

fiind împodobite pe la gură cu strămătură roșie, iar pe deasupra fiind acoperite cu un colăcel sau covrig și o lumină de ceară(ibi-dem).

Ziua când se închide pământul

sursa foto: minac.ro

în pământ stau ascunse ca într-o lacră prin cele borți, văgăuni și alte ascunzișuri de unde vor ieși de Sf. Alexii, la jumătatea lunii martie. Dar, înainte de a se târî spre adăpostul de iarnă, șerpilor, se credea vreme înainte, se adună în alunișuri pentru a face piatra nestemată. Existau descântece

sursa foto: ziarullumina.roș

speciale pentru cei ce s-ar încumeta să meargă și să ia această piatră. De astăzi, este interzis a mai fi omorâți șerpilor care ar mai fi întâlniți. Este interesant că era și o zi a sentințelor: șerpilor care au mușcat oameni nu puteau intra în pământ.

Cele două sărbători plasate în preajma echinocțiilor de primăvară (Alexii) și de toamnă (Ziua Crucii) împărțeau calendarul popular în două anotimpuri de șase luni (Ion Ghinoiu - Obiceiuri populare de peste an).

Poame, plante, leacuri

În hotarele satului românesc astăzi florile se plâng una alteia că se usucă iar cele care înfloresc după această dată, în special brân-

dușa de toamnă și fragii, sunt „necurate” și aparțin morților. (ibidem)

Astăzi se duc flori de toamnă la biserică. Se crede că busuiocul cules și sfințit de Ziua Crucii capătă valențe apotropaice și, drept urmare, se pune în apa păsărilor pentru a le apăra de boli, în scăldătoarea fetelor, pentru a le face părul frumos, la streșinile caselor, pentru a le feri de trăsnet. Tot de Ziua Crucii femeile culeg mentă crească, calapăr, lemnul Domnului, crăițe și măierean, apoi le agață la icoane iar când se usucă le folosesc de leac și la descântece.

Florile și verdeța sfințită în această zi se folosesc de fete în lăutoarea ce și-o fac pentru

spălatul capului, crezând astfel că nu le va cădea părul. De asemenea, sunt bune de leac și buruienile din grădină sau din câmp, cu toate că nu-s sfințite la biserică. Ele trebuie să se culeagă însă în această zi. Mătrăguna, năvalnicul și alte buruieni sunt bune pentru făcut de dragoste. Năjâtnica sau buruienile de năjit cari se strâng în această zi sunt bune pentru năjit la vite. Dacă aceste ierburi se strâng în această zi și se pun sub streșina casei, ele vor apăra casa și vecinătatea de tunet și trăsnet. (...) Nucile din această zi sunt bune de os mort: se mestecă miezul în gură și cu aceasta se unge osul.

Ziua are o încărcătură extrem de bogată, greu de cuprins. Printre alte obiceiuri din lumea tradițională mai remarcăm și faptul că de Ziua Crucii se dădeau de pomană pomi sfințiți la biserică.

Of, Mărie, cu busuioc în păr

Dana Malciu

Cântecele ei au bucurat generații și sunt fredonate și astăzi: Maria Tănase, pasărea măiastră, așa cum o numea Nicolae Iorga în 1938 a fost un fenomen unic în muzica românească. A iubit marea care i-a adus alinare, clipele de singurătate de pe plaja pustie fiind unele dintre puținele din viața-i mult prea agitată.

Ne despart 109 ani de la nașterea Mariei Tă-

sursa foto: ro.pinterest.com/caeles05

nase și 59 de când aceasta doinește în lumea de dincolo.

„M-am născut în vechea mahala a Cărmidărilor. În mahalaua unde cresc legume, pomi fructiferi și flori. În grădina cu miros de caise a lui taica. Cu mulțime de pomi în floare, cu femei guralive, neveste de oameni simpli, muncitori. Cu copii gălăgioși și năzdrăvani. Acolo, în mahala Cărmidărilor, am copilărit, am plâns, am râs și tot acolo am cântat.” (Maria Tănase, interviu din 1960).

A fost un fenomen, o divă în accepțiunea actuală despre care s-a scris enorm. Bârfele au curs

încă din timpul vieții. Este drept că stilul ei de viață le-a dat naștere și alimentat cu prisosință. Stilul de viață libertin și obiceiul de a spune verde-n față adevărul au făcut-o, de multe ori, incomodă.

Dincolo de cuvinte însă rămân cântecele. Multe. Toate fredonate și astăzi. Reluate de alți artiști dar nu cu aceeași forță și autenticitate. Maria Tănase a cântat din suflet, fie că jelea, blestema, chefuia, doinea. Melodiile ei au viață eternă, chiar dacă Măria a plecat demult.

Copilul acesta, născut în Mahalaua Cărmidărilor, a înregistrat încă din 1934 până când s-a stins. Printre ultimele sale imprimări se numără Dragu mi-i unde-am intrat (Dodă, dodă), Lung îi drumul Gorjului sau Aseară ți-am luat basma. Postum, cântecele ei se transmit și astăzi, sunt descărcate de pe internet cu fervoare, numărul iubitorilor Mariei Tănase fiind mereu în creștere.

sursa foto: ro.pinterest.com/caeles05

Maria și marea

Pe strada Mihail Kogălniceanu, vara, Maria Tănase își ostoaia dorul de singurătate. Se pare că marea este cea care a înțeles-o cel mai bine. Aici venea pasărea măiastră, în casa unor prieteni, să se bucure de valuri și de cântecul pescărușilor. Plaja nu este departe.

„Nu știi de unde vine fata asta, care-i este originea... Vă rog s-o lăsați în pace! Dacă a răsărit din vreo ghindă sănătoasă, sămânța va încolți și va crește înfigându-și rădăcinile adânc în pământ și înălțându-și tulpina puternic spre cer, în curând stejarul va umbri toate buruienile!” (George Enescu despre Maria Tănase).

sursa foto: replicahd.ro

Sub semnul educației pentru artă și pentru o viață socială lipsită de agresivitate-WONDERFEST

Ema Mihăilă

Festivalul Internațional al Filmului pentru Copii și Tineret "WonderFest", ajuns la cea de-a V-a ediție se desfășoară, zilele acestea, la Constanța, în Centrul Multifuncțional Educativ pentru Tine-

sursa foto: radventurekids.ro

ret „Jean Constantin”. Toate filmele, atelierelor și concertele din festival au intrare liberă.

Wonderfest stă sub semnul copilăriei: opt filme în concurs, lungmetraje, scurtmetraje și de animație, produse doar în ultimii doi ani, ce

sursa foto: caietul-cristinei.ro

sursa foto: feminis.ro

au ca tematică vârsta copilăriei iar "micii marii" pasionați de film, pot participa la un concurs de creație de film, în cadrul secțiunii speciale a Festivalului, intitulate Snapshots. Pentru această secțiune, copiii sunt invitați să transmită organizatorilor filme realizate de ei, cu telefonul sau tableta, având ca tematica "Minunea Albastră". Mai mult, Marele Premiu este acordat de un juriu format exclusiv din 100 copii. Juriul profesioniștilor din cinematografie va decerna premiile pentru Cel mai bun film, Cel mai bun regizor, Cel mai bun scenariu, Cea mai bună imagine, Cea mai bună interpretare a unui copil actor.

sursa foto: bekepufos.ro

